Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda"
30 Montgomery Street
Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237
(201) 434-0807
(201) 434-3036
УНСоюз: (201) 451-2200

РІК XC. Ч. 225. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 26-го ЛИСТОПАДА 1983 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, SATURDAY, NOVEMBER 26, 1983 No. 225. VOL. XC.

Влаштовують 70-літній ювілей Ікерові

Ню Йорк. — Тут відбудеться в неділю, 27-го листопада ц.р., 70-літній ювілей Івана Керницького — Ікера, який влаштовують спільно Об'єднання Українських Письменників „Слово", Спілка Українських Журналістів Америки та Український Інститут Америки у приміщеннях УІА, при 2 Схід, 79-та вулиця, о год. 4-ій по полудні.

У програмі Ювілейного вечора привіт інж. Володимира Гнатківського від УІА відкриття ред. Уляни Любович, доповідь д-ра Остапа Тарнавського голови ОУП „Слово" про письменника І. Керницького, слово голови СУЖА ред. Ольги Кузьмович і ред. Антона Драгана про Ікера у „Свободі". Програмою буде вести ред. У. Любович.

В мистецькій програмі виступлять Марта Кокольська-Мусійчук, сопрано, проф. Дарія Гординська-Каранович, фортепіянове сольо, і актор Степан Крижанівський із читанням творів Ікера. Декорацію та оформлення виставки творів ювілята перебрала мисткиня Слав Ґеруляк, а адміністрацією вечора займається Михайло Івасівка.

Іван Керницький

Іван Керницький працював 30 років як постійний співробітник „Свободи", пишучи під кінець кожного тижня фейлетони п. н. „З наших буднів", в яких спопуляризував, як своїх головних персонажів подружжя Татухів, устами, яких порушував різні проблеми українського життя, на американській землі. Осінню 1981 року відійшов він із „Свободи" на довгоречнцеву відпустку з бажанням посвятитися всеціло письменницькій діяльності.

Помер інж. Володимир Хамула

Кергонксон, Н. Й. — Тут в середу, 23-го листопада ц.р., помер у ранніх годинах інж. Володимир Хамула, після затяжної і довгої недуги.

Покійний був останнім живучим з роду Хамулів, відомої у Західній Україні родини, що вела один із нечисленних килимарських варстатів. Сл.п. інж. В.Хамула був довголітнім пластовим діячем, очолював Пластову Станицю в Ню Йорку та був членом куреня сеніорів „Лісові Чорти". Залишив у смутку дружину Галину, яка з безмежною посвятою довгі роки піклувалася недужим.

Похорони заплановані на суботу, 26-го листопада ц.р. на цвинтар св. Андрія у Савт Бавнд Бруку, Н. Дж.

Помер сл. п. отець протопресвітер Микола Антохій

Міннеаполіс, Мінн. — У четвер, 9-го листопада ц.р., в 4-ій год. ранку, помер тут у шпиталі Норт Меморіял, після тяжкої операції, відомий церковний і громадський діяч сл.п.отець протопресвітер Микола Антохій.

Похоронні відправи відбулися в українській православній церкві Св. Андрія в Савт Бавнд Бруку, Н. Дж.

Світлої пам'яті о. М. Антохій народився в Іспасі на Буковині. Студіював мистецтво в Букарешті, а теологію на університеті ім. Короля Карла в Чернівцях.

Покійний був священиком з покликання і ціле своє життя віддав на службу Богові і народові, а особливо молоді, яку дуже любив і опікувався нею так довго, як йому фізичні сили дозволяли. За свою віддану працю осягнув найвищий ступінь священослужителя, тобто протопресвітерство.

Неменш видатні його осяги в малярстві. Залишив на рідній Буковині багато храмів Божих, оздоблених його мистецькою рукою, як іконостаси, ікони тощо. Також в Америці в тих парафіях, де він був настоятелем можна бачити і тепер його невтомну працю в ділянці мистецтва. Рівнож лишив багато різних образів. Зі своїми малярськими працями мав виставки в Румунії, Німеччині і Америці. Належав до ОМУА.

Залишив у смутку дружину Ольгу, доньку Дарію, внуків Богдана, Наталію і Соню, брата д-ра Осипа, зятя д-ра А. Лисого, дальшу родину і багато приятелів.

Появилася нова книжка англійською мовою Д. Чуба

Нюпорт, Австралія. — Цього року вийшла тут 110-сторінкова книжка англійською мовою письменника Дмитра Чуба п. з. „West of Moscow" (На захід від Москви"); обкладинка у виконанні Леоніда Денисенка; випустило книжку В-во „Ластівка".

У підзаголовку цієї книжки — її зміст: Спогади із Другої світової війни і німецький табор воєнно-полонених.

На обкладинці ззаду книжки проф. Яр. Славутич у рубриці „Книжки за кордоном" пише про книжку Д. Чуба таке: „Спогади Дмитра Чуба, українського автора, який сьогодні живе в Австралії, є одним із кращих зразків творів, які стосуються тематики Другої світової війни в Східній Европі. Чуб, колишній вояк Червоної армії, представляє не тільки хронологічний перебіг подій, що їх він перейшов, але також він аналізує ролю України у цій війні. В більшості автор переконує читачів, що головною причиною поразки Червоної армії в її початковій стадії були українці. Приблизно кожний п'ятий вояк Червоної армії був українець, який не хотів боротися по стороні совєтського режиму.

ВИСТАВКА АКВАРЕЛЬ Т. БАЮК

Чикаго, Ілл. — Український Національний Музей влаштовує тут в неділю, 4-го грудня ц.р., виставку акварель Тетяни Т. Баюк п.н. „Різнородність стилів в архітектурі українських дерев'яних церков Пряшівщини". Ця нова збірка церков є доповненням збірки українських дерев'яних церков всієї України „Неопалима купина", що є присвячена 1000-літньому ювілеєві хрищення Украіни. Виставка є спонзорована Іллинойською Радою мистецтва. Виставку можна буде оглянути від 10-ої рано до 7-ої вечора в Музеї при 2453 В. Чикаго авеню.

В ЛОС АНДЖЕЛЕСІ, Каліф., помер несподівано від хвороби рака фільмовий, зокрема телевізійний артист Майкл Конрад, відомий глядачам, як сержант поліції у програмі „Гилл стріт Блюс", яка користується великою популярністю серед глядачів.

На нарадах в приміщеннях СКВУ в Торонто, Онт., які відбулися в суботу і неділю, 19-20-го листопада, під проводом президента мґра Івана Базарка, устійнено, що всі наради ІУ Конгресу СКВУ, включно з полуденками та конгресовим бенкетом, відбуватимуться у приміщеннях готелю Toronto Hilton Harbour Castle, 1 Harbour Square, Toronto.

НАРИС ПРОГРАМИ

Неділя, 27-го листопада — Богослуження в українських церквах в намірені СКВУ.

Середа, 30-го листопада — год. 7:30 веч.
— святкове відкриття Конґресу
— привіти
— вибір комісій

Четвер, 1-го грудня — початок год. 9:00 ранку
— звіти керівних органів СКВУ
— полуденок — господар: Торонтонський відділ КУК.
— дискусія і уділення абсолюторії
— праця комісій — від год. 7:00 веч.

П'ятниця, 2 грудня — початок год. 9:00 ранку
— програмові доповіді:
„Русифікація в Україні" — проф. Микола Степаненко (ЗСА), „Завдання СКВУ" — ред. Ілля Дмитрів (Европа), „100-річчя українського жіночого руху" — проф. Марта Богачевська-Хомяк, „Релігія і церква в сучасній Україні напередодні 1000-річчя Християнства в Україні" — проф. Б. Боцюрків;
— полуденок — господар: Провінційна Рада КУК Онтаріо;
— дискусія над доповідями
— праця комісій — від год. 7:00 веч.

Субота, 3-го грудня — початок год. 9:00 ранку
— звідомлення з праць комісій
— полуденок — господар: Українська Світова Кооперативна Рада;
— вибір керівних органів СКВУ
— схвалення резолюцій
— Конґресовий Бенкет: год. 6:00 веч. — коктейл год. 7:00 веч. — вечеря

Неділя, 4-го грудня — год. 11:30 ранку.

MAPLE LEAF GARDENS

— Соборна Поминальна Маніфестація — у пам'ять знищених понад 7 мільйонів українців московським голодомором у 1932-33 роках

— Програма маніфестації:
- Вмарш українських молодечих організацій
- Екуменічна панахида
- Апель
- Виступ збірних хорів Торонто
- Промови гостей — Браєн Малроні, лідер Прогресивно-Консервативної партії Канади, лідер опозиції в канадському парляменті.
— Степан Терлецький, посол до британського парляменту.
- Слово новообраного президента СКВУ
- Проголошення маніфесту ІУ Конґресу СКВУ.
- Виступ збірних ансамблів Бандуристів Північної Америки.

* * *

Президія Секретаріяту СКВУ стверджує, що на базі досі зголошеної поштової реєстрації можна сподіватися участи на Конґресі поверх 500 акредитованих делегатів.

ПАРАЛЕЛЬНІ КОНФЕРЕНЦІЇ ТА НАРАДИ

В зв'язку з ІУ Конгресом СКВУ відбудеться ряд конференцій рад та комісій СКВУ, як і світових українських організацій і надбудов. До канцелярії СКВУ під сучасну пору зголошено такі наради:

— Наради СФУЖО
— Комісія Прав Людини СКВУ (КПЛ)
— Комісія Українських Молодечих Організацій (КУМО)
— Світова Рада Суспільної Служби
— Світова Координаційна Виховно-Освітна Рада (СКВОР)
— Рада Справ Української Культури СКВУ (РСУК)
— Українська Світова Кооперативна Рада
— Головна Наукова Рада СКВУ

Точні години та приміщення цих нарад будуть подані при реєстраційних столах у готелі Гілтон Гарбор Кесл.

На особливу увагу заслуговуватиме сесія Комісії Прав Людини СКВУ у вівторок, 29-го листопада, на якій відбудуться два англомовні панелі для ширшої публіки, а зокрема для гостей і преси на теми:

— год. 2:00 — 4:30 по пол.: „Радіопередачі за залізну куртину і їх ефективність", панелісти: Кристофер Скваєр — „Голос Америки", Джорлж Бейлі — „Радіо Свобода" і „Вільна Европа"; Алан Фаміліянт — Радіо Канада, міжнародна секція; коментатори: д-р Р. Горайчук, ред. А. Бандера;

— год. 7:30 веч.: „Аналіза і наслідки Мадридської конференції", панель делеґатів урядів у Мадриді, амбасадор Антоні Вілліямс — Велика Британія, амбасадор Луї Роджерс — Канада, Спенсер Олівер — ЗСА; дискутант: суддя Володимир Тарнопольський, колишній представник Канади у Комітеті Прав Людини при ООН.

Ділові наради КПЛ відбудуться в середу, 30-го листопада, включно з 2 панелями про сучасну ситуацію в Україні.

ПРОМОВЦІ НА ПОЛУДЕНКАХ, БЕНКЕТІ ТА МАНІФЕСТАЦІЇ

На полуденку в четвер, 1-го грудня, виступатиме з привітом посадник міста Торонто — Артур Ігелтон, а в п'ятницю 2-го грудня — прем'єр провінції Онтаріо — Вілліям Дейвис. На конґресовому бенкеті в суботу, 3-го грудня, доповідатимуть члени кабінету федерального уряду Канади, міністер юстиції Канади, колишній міністер закордонних справ Марк МекҐвіґен та міністер справ багатокультурности Дейвид Колінет. На маніфестації в неділю, 4-го

(Закінчення на стор. 3)

К. ВАЙНБЕРҐЕР НАЗИВАЄ СПРАВЖНІХ ЗЛОЧИНЦІВ

Вашінгтон. — Секретар Департаменту оборони Каспар Вайнберґер заявив у розмові з кореспондентами, що самовбивчий атентат на американську головну квартиру і мешканеві приміщення французьких вояків, які разом з американськими морськими піхотинцями, британськими й італійськими вояками становлять у Бейруті так званий мировий корпус, виконали іранці за відомом і підтримкою Сирії, яка тепер, як відомо, повністю співпрацює з СССР й іншими комуністичними державами, одержуючи від них модерну зброю і військовий виряд.

В атентаті загинуло 239 американських вояків і досі тільки здогадувались, що атентат могли виконати ливанські мусулманські терористи, симпатики іранського мулли аятолли Хомейні. Заява секретаря Вайнберґера викликала контроверсію, бо це вперше офіційний речник Уряду З'єдинаних Стейтів Америки формально обвинуватив Сирію у співучасті у вбивстві морських піхотинців в Ливані.

Не зважаючи на те, що сам Вайнберґер намагався зменшити можливості відплатної акції американських збройних сил проти терористів і їхніх протекторів, але у присутніх кореспондентів залишилося враження, що така відплата відбудеться скоріше чи пізніше. Зрештою перша заява Пентаґону не залишала сумніву, що Америка відплатиться за загибель своїх вояків.

Ізраїль і Франція вже частинно відплатились за такий же атентат на їхні інсталяції, збомбивши гнізда проіранських терористів в долині Бекаа, яка знаходиться під контролею Сирії. ЗСА покищо здержались від таких акцій, але головне командування американських збройних сил не виключає, що це станеться в майбутньому. Очевидно, Вайнберґер відмовився від детального пояснення висунених ним обвинувачень, а тільки заявив, що вони є базовані на зібраному розвідкою матеріялі, в автентичність якого ніхто не сумнівається.

Велика частина іранських мусулманів проникли до Ливану для допомоги місцевим екстремістам і з них, рекрутуються так звані самовбивчі команди для боротьби з вояками мирового корпусу. Вайнберґер відкинув заввагу одного з кореспондентів, що вбивство терористами 239 американських вояків за відомом Сирії можна розглядати, як акт війни проти ЗСА.

В ПОЛЬЩІ ЗРОБЛЕНО ЗМІНИ В УРЯДІ

Варшава, Польща. — Шеф польського уряду генерал Войцєх Ярузельські, укріпивши своє становище створенням військової ради, головою якої він сам себе вибрав, вирішив провести деякі зміни у своєму уряді. Першою жертвою впав керівник занепадаючої економіки, голова плянової комісії Януш Ободовскі.

Зміни в уряді наступили після дводенного засідання парляменту, який в основному обговорював економічні питання і затвердив генерала Ярузельского головою новоствореної військової комісії, яка призначена для того, щоб у випадку заворушень чи інших критичних хвилин перебрати функції уряду. Генерал Ярузельські таким чином отримав нові далекойдучі права проголошувати надзвичайний стан у країні у випадку заворушень і користуватися необмеженою владою.

Парлямент також проголосував за продовження терміну амнестії до кінця року для тих дисидентів, які вийдуть з підпілля і здадуться властям.

Були назначені два нові заступники прем'єр-міністра для ведення економічних справ. Збіґнєв Меснер, шеф партійної організації Катовіц, призначений керувати програмою економічних змін, а Манфред Ґоривода, секретар партії, став головою економічного плянування.

Парлямент також схвалив економічний плян на 1984 рік, розроблений ще Ободовским.

Ободовскі стояв, а його наступники стоятимуть перед важкими завданнями оживити завмираючу економіку. Понад 26 більйонів боргу чужоземним банкам, зменшення західніх кредитів і пов'язане з тим зменшення ввозу сирівців та запасових частин, погане плянування, розбазарювання і розкрадання тих скромних засобів, що ще є, знеохочення до праці, перспектива підвищення цін і погіршення умов життя всього суспільства, – все це, можливо сильніше, ніж крок Ярузельского у справі захоплення нових важілів особистої влади над апатичним і цілковито розореним польським суспільством.

У СВІТІ

ЗІ СТОЛИЦІ ГРЕЦІЇ Атен повідомили, що іракці ракетами затопили грецьке торговельне судно в понеділок у Перській затоці. Власники потопленого судна „Антигоні" заявили, що 19 членів залоги були врятовані. Як уже повідомлялося, в понеділок іракська фльота і літаки потопили також в понеділок, сім „ворожих кораблів". Речник мореплавної компанії Стравелякіс сказав, що пароплав „Антігон" був поцілений ракетою відразу після відплиття з іранського порту Бушіре, прямуючи до нафтового центру Бандар Хомейні.

ЛІДЕРИ УРЯДІВ КРАЇН Коммонвелту почали в середу, 23-го листопада в столиці Індії Ню Делі однотижневу конференцію, на якій обговорюють справи двох членів цієї групи країн: Ґренади і Кипру. Але затривоженість цими двома країнами, кажуть добрепоінформовані джерела конференції, становить лише частину ширшого зацікавлення загальним положенням тривожних справ у світі. Генеральний секретар конференції 44-ох країн ґіянець Шрідат Рамфель сказав напередодні відкриття конференції, що „ми можемо допомогти виробити певні розв'язки і, часом, навіть виконати їх".

МУСУЛМАНСЬКІ ПОВСТАНЦІ в Афганістані зістрілили військовий гелікоптер, при чому загинув афганський генерал і 11 інших осіб, включаючи декількох совєтських службовців. Це повідомлення західніх дипломатів співпало з повідомленням самих повстанців, які заявили, що вони збили минулого тижня гелікоптер поблизу Кабулю, вбиваючи вісім совєтських „спеціялістів". В повідомленнях не говориться, чи совєтські службовці були цивільні чи військові особи.

ХОЧ СОВЄТСЬКИЙ СОЮЗ явно не задоволений із самовбивчої війни між ворогуючими палестинськими фракціями в Ливані, більшість дипломатів у Москві вважає, що Кремль залишить Ясіра Арафата на поталу долі та не буде боронити його за рахунок союзу з Сирією. Саме Сирія стала основною базою розміщення совєтської нової зброї і саме через неї Москва плянує розширити свої впливи на Близькому Сході. Здається, сирійці зрозуміли свою залежність від Москви, а тому першим натяком на спробу самостійного рішення є непослух у справі Арафата. Сирія дозволила і помагає бити його, не слухаючи порад Кремля перестати братовбивчу війну між арабами.

МОСКВА ЗІРВАЛА ПЕРЕГОВОРИ

ПОГРОЖУЄ НОВИМИ РАКЕТАМИ

Москва. — Совєтський лідер Юрій Андропов заявив у четвер, 24-го листопада, що Совєтський Союз розмістить свої ядерні ракети в морях проти ЗСА, щоб протидіяти загрозі його країні, яку, як він висловився, становить розміщення американських ракет у Західній Европі.

В додатку до цього Андропов повідомив про скасування мораторіюму на розміщення совєтських ракет типу СС-20 в европейській частині СССР. Мораторіюм був проголошений Леонідом Брежнєвим у березні 1982 року. Адміністрація президента Ронaлда Реґена знала, що Совєтський Союз ніколи не притримувався мораторію, і що ракети середнього засягу були давно розміщені.

Нова заява Андропова означає, що число совєтських ядерних ракет типу СС-20 з потрійними боєголовками, націленими на Західню Европу, збільшиться. В даний час Совєтський Союз має розташовані 243 такі ракети.

Андропов сказав у письмовій заяві, що американські дії „торпедували" можливість угоди в Женеві та додав: „Совєтський Союз вважає свою дальшу участь у цих переговорах неможливою".

Ця заява Андропова наступила один день після того, як совєтська делеґація на женевських переговорах покинула засідання.

Совєтський лідер не подав подробиць, як будуть розміщені ракети в морі. Західні військові експерти вважають, що вибір може включати розміщення підводних човнів з ядерними балістичними ракетами поблизу морських берегів ЗСА або патрулювання поблизу американського узбережжя совєтських підводних човнів з крилатими ракетами.

Президент Роналд Реґен заявив, що повідомлення Андропова про його пляни розміщення совєтських нових ракет „гостро суперечить" попереднім совєтським закликам до угоди про зменшення озброєнь. „Хоч ми і затривожені, — сказав Президент, — ми твердо вирішили продовжувати наші зусилля цілком заборонити наземні системи ядерних ракет середнього засягу".

В АМЕРИЦІ

ВЕЛИКА РОДИНА КЕННЕДІ і багато приятелів покійного президента Джана Ф. Кеннеді, який, як відомо, загинув 20 років тому в Деллесі Тексас, від кулі атентатчика, зібрались у Вашінгтоні, щоб відзначити цю трагічну річницю. Керолин Кеннеді, тепер 26-річна дочка Дж. Кеннеді, прочитала уривки з невиголошеної промови її батька. Заупокійна Служба Божа правилась в церкві Святої Тройці з участю президента Роналда Реґена і багатьох інших офіційних осіб. Джекелин Кеннеді-Онассіс не взяла участи в Богослужбі, ані в жадній іншій церемонії. Вона провела цей день з матір'ю Дж. Кеннеді 93-річною Ровз в Гаєнис Порт, Масс.

ПРЕЗИДЕНТ РОНАЛД РЕҐЕН зустрівся в Білому Домі з президентом Ізраїля Хаїмом Герцогом, який перебуває на відвідинах у З'єдинаних Стейтах Америки і переговорив з ним багато міжнародних проблем, зокрема нерозв'язану ще й досі проблему Ливану і багато інших справ на Близькому Сході. Після зустрічі Р. Реґен заявив кореспондентам, що відносини між ЗСА і Ізраїлем покращали і обидві країни також в майбутньому вдержуватимуть приязні зв'язки між собою. Незабаром президент Реґен перший раз зустрінеться з новим прем'єр-міністом Ізраїля Їцаком Шаміром і новим міністром оборони Моше Аренсом.

З ПОЖОВКЛИХ ЛИСТКІВ

ВЕЛИКИЙ ГОЛОД НА СТОРІНКАХ „СВОБОДИ"

ЧЕРЕЗ ЩО ГОЛОД?

(Ця передова стаття була поміщена у „Свободі" з четверга, 10-го серпня 1933 року.)

Вістки, що перекрадаються через китайські мури большевицької цензури стверджують згідно існування голоду українських мас на Україні. Ствердивши самий факт існування голоду, дослідники тепер пробують прослідити причини цього небувалого явища, що голод навіщує країну, яка тече медом і молоком, що відома під назвою шпихліра Европи.

Спеціяльний кореспондент лондонського денника „Таймс", котрий недавно їздив по країні совітів, представляє тяжкий стан російського фабричного промислу й перевозу, а потім каже, що хоч який страшний стан промислу під большевиками, то всетаки це ще ніщо в порівнянні зі станом рільництва.

Стан фабричного населення він представляє словами: „Всюди з піль, фабрик і промислових заводів, маси робітників, загнаних у розпуку голодом і злиднями, творять мандрівні орди, що шукають якогось невідомого місця, яке могло б їм дати найнеобхідніші до життя річи".

Стан сільського населення він змальовує коротко так: 70,000,000 селян прогнано з їх господарств до 200,000 колєктивів. Тих, що вміли добре господарити, переслідувано, вислано на роботи або на лісові табори на півночі, масакровано, або зовсім знищено. На місці справних рільників молоді, політично розпалені комуністи пробують плянувати нове рільництво.

Засівання триває три рази довше ніж давніше. В деяких округах 90 процентів машинерії, спроваджено колись із заграниці, нині вже до нічого. Згубить складна жниварка шрубку, і вже ціла машина стоїть без ужитку. Хотіли би вернутись до коня та ручного знаряддя, але тут нема ні одного, ні другого.

Того роду господарка, каже кореспондент „Таймса", викликує голод, якого Росія ще не бачила. Бувало, що большевики розстрілювали цілими селами селян за занедбання засіву, але як могли селяни засіяти збіже, котре вони з голоду з'їли?

На думку кореспондента, причиною лиха є колєктивізація.

Що на це роблять селяни? Вони всі в розпуці й киплять страшною ненавистю до уряду. Та покищо вони не бачать ніякої можливости зриву проти гнету, що довів її до руїни. Війна певно дала би їм нагоду до зриву, та большевицький уряд повів тепер політику замирення з усіми ворогами, навіть з імперіялістичною Польщею.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Svoboda USPS (30-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.
Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00.
UNA members $1.25 a month. Change of address — $1.00. Make check or money orders payable to "Svoboda"
Postmaster: Send address changes to
"Svoboda" • P.O. Box 346 • Jersey City, N.J. 07303
Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.
Статті і дописи підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.
Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00.
Для членів УНСоюзу $1.25 місячно. За кожну зміну адреси - $1.00.
Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Зуб за зуб

Око за око, зуб за зуб — це наче дефініція пімсти. Ця старозавітна засада є противенством до християнізму, яке проповідує прощення ворогові. На жаль, міжнародний політичний світ повний тих темних сил, які не рахуються з принципами християнської моралі й етики. І щоб боротися проти темних сил, треба триматися староримської мудрости — „арґументум ад гомінем", вживати таку арґументацію, щоб вона була зрозуміла противникові. А що Совєтському Союзові, його сателітам і міжнародним терористам зрозуміла тільки мова сили, — то й боротися з ними, — уважає багато хто, — можна тільки мовою не так пімсти, як відплати.

Кілька днів тому посадник Ню Йорку Едвард Кач, приймаючи президента Ізраїлю Хаїма Герцоґа, критикував президента Реґена, що той не перевів негайної відплатної акції проти винуватців жорстокого терористичного акту у Бейруті 23-го жовтня 1983, коли-то навантажене динамітом авто в'їхало до головної квартири американських вояків, при чому згинуло 239 американських морських піхотинців. Американська військова розвідка перевірила, що той страхітливий терористичний акт найправдоподібніше перевели іранські терористи з підтримкою від Сирії і що головним організатором цього страшного акту був Гуссейн Муславі, 44-річний колишній учитель, звеличник іранського диктатора аятолли Хомейні.

Американський Уряд не перевів — ще — відплатної акції, не зважаючи на присутність біля берегів Ливану в найближчій віддалі від Бейруту могутньої морської фльоти з літаконосцем „Кеннеді". Але Франція вже відплатилася терористам, які в тому самому дні, 23-го жовтня ц. р., таким самим способом — вибухом навантаженого динамітом авта із рішеним на самогубство водієм — за японською традицією „каміказе", спричинили смерть 58-ми французьких парашутистів. Коли 4-го листопада ц. р. та сама зорганізована група терористів вбила у містечку Тира в Ливані 29 ізраїльців (загинули теж тут 32 ливанців, що їх ізраїльці взяли були в полон) то ізраїльське летунство збомбардувало два вишкільні табори здогадних іранських фанатиків-терористів, які примістились у Ливані за три милі від кордонів Сирії, країни, що стала протектором цих терористів. Ізраїльське радіо подало, що ці обидва центри мусулманських терористів зрівняні з землею. Це, що ще там залишили ізраїльці, доконали два дні пізніше французькі джети, а відтак ще раз ізраїльські.

Американський Уряд не схвалив відплатної акції ізраїльців, але і не натаврував їх. Речник Уряду заявив тільки, що ізраїльська відплатна акція „злагіднить натиск", під яким опинився Американський Уряд, щоб не залишати безкарно вбивників 239-ох американських вояків. Вони згинули, як знаємо, здебільшого під час сну, під румовищами розваленого дощенту будинку. З заяви виходить, що до Білого Дому й Пентаґону, на адресу секретаря військових справ Каспера Вайнберґера, прийшло безліч листів обурених американських громадян, що ЗСА дозволяють безкарно гуляти терористам і вбивати підступними терористичними актами вояків, висланих до Ливану у мировій місії з дозволу Об'єднаних Націй. Невідрадне становище Уряду перечило заяві Вайнберґера, яку він склав журналістам під час недавньої подорожі на Далекий Схід, що ніхто не може безкарно атакувати американських громадян.

Частина американців солідаризується з поставою нюйоркського посадника Едварда Кача, уважаючи, що терористів не можна відстрашити іншими способами, як тільки переконавши їх, що кожний їхній терористичний акт викличе реакцію, страшенно болючу для їх однодумців, земляків і їхніх родин; бо самі гострі слова ані дипломатична арґументація не промовлять до терористів, особливо у такому випадку, як оці страхітливі останні акти фанатичних ворогів вільного світу, в першу чергу Америки. Але не всі в Америці бажають підписатися під таким засобом оборони, як старозавітна засада „око за око — зуб за зуб", бо вона аморальна, — так уважає і Уряд. Проте, коли спокійного прохожого нападає у лісі бандит, то нападений хапає за першу палицю, щоб боронитися. Покірливість, лагідна просьба, щоб бандит змилувався над невинною жертвою, — жертви не спасе.

Секретар Вайнберґер заявив, що за терористичними актами іранців стоїть Сирія. Отож не виключається і можливости санкцій, форми яких покищо невідомі.

О. В.

ЧИ МАРИВО УГОДОВСТВА ВИСИТЬ НАД АМЕРИКОЮ?

Недавнє висвітлювання антинуклеарного фільму „Один день пізніше", який оглядали на екранах телебачення мільйони американців, спричинило появу масових статтей і поучень про страхіття нуклеарної війни. В тому сенсі ведуться, особливо з боку лівиці, постійні напади на президента Регена, мовляв, через те, що він намагається дорівняти совєтським атомним зброєнням, — існує дуже велика небезпека атомової конфронтації з Москвою.

Нині Америка є провідником опозиції проти тоталітарного комунізму так, як Великобританія була в другій половині 1930-их років провідником демократичної коаліції держав проти тоталітарного нацизму.

Клясичним прикладом політичного угодовства, яке дуже докладно очеркнене англійським словом „апізмент", була політика Англії, коли її речниками були такі видатні англійські політики, як Невіл Чемберлейн і лорд Галіфакс. Вони вірили в неможливе, що договоряться з Гітлером за ціну деяких африканських колоній, які Англія плянувала відібрати від Португалії!

Вінстона Черчілла, який писав і говорив, що Гітлер плянує підбій цілого світу, було звичайно називано „палієм війни". А коли він домагався збільшення воєнного бюджету для зміцнення британських збройних сил, то його обвинувачували й висміювали як загорілого мілітариста та „заколотника", що намагається шкодити внутрішнім „соціяльно-економічним реформам".

Великобританія перед Другою світовою війною була пересякнена пацифізмом. Тоді тисячі юнаків і молодих чоловіків ставали членами т. зв. „Оксфордського руху", який вимагав від членів присяги, що вони „ніколи не братимуть зброї до рук".

На щастя, Великобританія, як і Франція, мали великого союзника за Атлантійським океаном — Америку. Під час т. зв. „комічної війни", коли німецькі війська обсервували французьку „Лінію Мажіно", Америка вже почала зброїтись і допомагати своєму колишньому колоніяльному центрові Великобританії.

Генерал Даніел О. Ґреґем, визначний американський мілітарний спеціяліст і автор твору „Ми мусимо обороняти Америку", дуже критично дивиться на пацифістичний рух в Америці і твердить, що теперішня ситуація в ЗСА надто нагадує передвоєнну атмосферу угодовства Великобританії. У противагу Великобританії, що мала могутнього союзника в Америці, сьогоднішня Америка не має союзника, сильнішого за неї саму.

Америка, пише ген. Ґреґем — це останній острів свободи і єдиний арсенал, що може озброїти антикомуністичний світ. Генерал далі твердить, що, коли б у 1930-их роках Великобританія і Франція виявили дещо більш своєї рішучости, а не тільки мали віру в писані угоди з Гітлером, то німецький генеральний штаб був би міг усунути Гітлера і тим робом уникнути загальної війни.

Маючи перед собою значно грізнішого і сильнішого противника, ніж його мала Великобританія в 1938-1939 роках, ліберальні американські політики й інтелектуали поводяться так, як поводилися англійські ліберали сорок і кілька років тому.

Президент Реген не є ані „палієм війни", ані теж „диктатором", як його таврує забріхана совєтська пропаганда. Як відповідальний голова держави та ще й такої держави, яка є єдиним сильним оборонцем вільного світу, він, Президент, не може дозволити на те, щоб совєтсько-московські тоталітаристи випередили Америку в атомному зброєнні. Ми знаємо, що Америка ніколи не почне нуклеарної війни, хіба лиш у власній обороні. Але ніхто цього не може сказати про комуністичну Москву. І диво дивне, чомусь европейські ліберали і американські не протестують проти совєтських атомних ракет, наставлених проти всіх більших европейських центрів, а протестують натомість проти американських ракет, що їх щойно там поставлять.

НА МИСТЕЦЬКІ ТЕМИ

Літературний речиталь Я. Климовського

Бувають моменти в житті філядельфійської громади, коли наші театрали, невсипущі служителі української Мельпомени, сходяться в один гурт, щоб, викресавши живий вогонь із власних талантів, віддати шану комусь зі своїз друзів і цим же самим відрухом своєї обдарованости принести задоволення і радість із мистецького видовища своїй рідній громаді. Тоді ми, мешканці Філядельфії, радіємо і гордимося тим, що найбільший гурт наших професійних акторів живе і діє ще серед нас і що вони найближчі нам. Саме так можна окреслити імпрезу, фірмовану Українським Освітньо-Культурним Центром і гуртом акторів, яка відбулася 29-го жовтня ц. р. у театральній залі УОК Центру, названу: „Літературно-театральні ескізи Ярослава Климовського.

Ярослав Климовський — відомий журналіст, автор сценічних текстів і збірника Нотаток до питань театрології, співробітник „Свободи", на сторінках якої друкує відгуки на книжкові появи, образотворчі експозиції і театральні спектаклі та репортажі тощо. Він теж автор пісеньок легкого жанру, до яких музику писали: Весоловський, Куликович, Бродієвич, Мирослав Гентош і інші. Його текстами користувалися театри малих форм такі як „Цвіркун" і „Криве дзеркало", не згадуючи вже Ансамблю Українських Акторів під мистецьким керівництвом В. Блавацького в 1948 році („Новорічна салатка"). Коротке вступне слово на цьому вечорі виголосив Володимир Шашаровський. Програмою проводила Юлія Шашаровська.

Фрагмент п'єси „Пантея" (адаптація Я. Климовського) виконала Віра і Євген Левицькі у драматичному діялозі між королевою-бранкою і королем переможцем Киром. Віра Левицька зуміла виявити героїчну поставу Пантеї і донести це до авдиторії своєю високомистецькою подачею. Євген Левицький у ролі Кира створив переконливий образ. Віра і Євген Левицькі поставили головний акцент на інтонацію і на гру обличчя. Елімінувавши рух і жест або обмежуючи їх до мінімуму, образ, хоч і статичний, у висліді виявився величний і до деякої міри, можна сказати, монументальний.

Юлія Шашаровська, школена концертова співачка, виконала „Верба" М. Фоменка о „Києве мій" Шамо. Проф. Богдан Перфецький, один із наших кращих акомпаньяторів на Сході Америки, не тільки був акомпаньятором, але й співвиконавцем з уваги на те, що його фортепіяновий супровід увипуклював кожний виконуваний співачкою твір і надавав йому відповідної барви. Ліза Чепіль із виявом свого драматичного таланту виконала рецитацію „Великий З'їзд" Я. Климовського. У цьому віршовому тексті акторка за допомогою свого непересічного хисту представила нам візію переможного соборного з'їзду в атмосфері волі і єдности. Петро Прус в одній із мініятюр Крайслера виявив себе з уваги на техніку і тон не абияким майстром. Три сцени з „Електри" у транспозиції Я. Климовського за старогрецьким мітом виконали члени Театральної Студії Молоді під мистецьким керівництвом В. Шашаровського. Виконавцями були: Маріянна, Оксана і Марта Михайлюківни, Оксана Ільчишин, Роман Дубенко, Марко Клос, Євген Луців і Тарас Трипупенко. Нам увижався античний театр наче в Епідаврос із скене, проскеніон і оркестрою. Збірні рецитації відтворювали хор античної драми.

З черги ми з приємністю прослухали ліричні пісні і куплети Я. Климовського. Пісню „Спогад про Львів" (слова Я. К., музика: М. Куликовича) виконала Ліза Чепіль. Ця акторка, Богом обдарована, має декілька талантів — акторський особливо, коли йдеться про драматичні ролі, і пісенькарський, якщо йдеться про настроєві пісні і жанр легкої танкової музики. Крім цього вона вміє нашкіцовувати собі модель сукні по-фаховому, вшити її і врешті запрезентувати її на сцені. Дуже добре прозвучала гумореска Я. Климовського: „Згадка про Ді-пі табір у Реґензбурзі" у виконанні акторок Українського Театру — Марії Сухар і Марії Лисяк. У виконанні відчувалися чіткість подачі і відчуття гумористичного елементу. Куплети Я. Климовського виконав В. Шашаровський із вервою відомого всім гумориста. Новиною для філядельфійців був виступ актора Степана Маґмета у майстерно поданім гумористичнім монолозі про Тернопіль Я. Климовського. Останньою мистецькою точкою вечора був приємний виступ двох артисток, що рідко відвідують Філядельфію, а саме Валі Калин і Іванни Кононів, які виконували пісні, головно про Тернопіль, — слова і мелодія Я. Климовського. Цей дует заслуговує на особливе відмічення. Закінчив вечір своєю щирою подякою Я. Климовський, видимо зворушений прихильністю виконавців і слухачів.

Усі точки програми ентузіястично оплескувано. Присутні ділилися ще враженнями вечора при закусках, вині і солодкім. Скрипалеві й усім вокалістам акомпаньював проф. Перфецький. Цей вечір, що має характер пестрої програми (серйозні тексти в переплетенні пісні і гумору), можна б з успіхом повторити чи то в Ню Йорку, чи в іншій місцевості поблизу Філядельфії.

Чистий дохід з цього вечора призначив автор на фонд, створений при ОМУС-і „Актор у потребі".

Н. П.

Ф. Любинецька

ЗБЕРЕЖІМО УКРАЇНСЬКЕ СЕРЕДОВИЩЕ

Різні є визначення слова „середовище". Одне із них звучить так: це „сукупність людей, зв'язаних спільністю життєвих умов, зайнять і інтересів..." („Словник української мови, т. 9. ст. 137). Міркуючи над тими словами, зразу з'являються нам перед очима спільні поселення.

На користі з проживання сукупними групами в чужих краях звертає увагу д-р Богдан Цимбалістий у одній своїй знаменній статті. Він вказує на легше спілкування поміж поселенцями, легше збереження мови поселенців, традиції, культури, національної тотожности, навіть здобуття певних політичних прав. Стаття була поміщена в „Українському Тижневику" ч. 36, з 4-го вересня цього року, під назвою „Українське 'гетто': інша перспектива".

Групами поселювались і наші піонери. До тих давніх поселень „причалила" і наша еміграція по Другій світовій війні, але скоро потім „розсипалась". Щойно дещо пізніше, розглянувшись краще в довкільних обставинах, зайшлась і собі будувати такі спільні поселення в нових окраїнних дільницях міста (наприклад: Воррен-Дітройті, тощо). Покищо не вдалось їй стягнути більшости поселенців у одну спільну українську дільницю, проте пощастило їй створити майже українські квартали, побудувати в них школи, церкві, культурні центри, економічні установи. Це, так би сказати, зовнішнє середовище-обрамування, що не залишається без впливу і на внутрішні відтинки українського життя.

Не будемо розглядати всіх відтинків української життєвости нашої громади, а зупинимося тільки на тих, в нашому розумінні, основних, які від зарання життя людини унапрямлюють її до повної зрілости. Маємо на думці такі середовища: родинне, шкільне, молодече і громадське.

Родинне середовище

Родинне середовище: це основа скерування в життя наступних поколінь. Найперше вивінування українського дому зразками нашої культури: ікони, хрести, кераміка, вишивка, різьба, мистецькі картини, національні емблеми. Зокрема дитяча кімната повинна бути прибрана в українському стилі: іграшки, картини. У кожній українській хаті повинна бути бібліотека, передусім Енциклопедія Українознавства, твори наших клясиків, карта України, українські журнали, дитяча література, пластинки з дитячою літературою, українськими піснями і музикою.

Родина: батько і мати унапрямлюють першу мову дитини, — а приймаємо, що розговірною мовою наших патріотичних домів є таки українська мова, — вони ж і скеровують перші спостерігання дитини, перші світосприймання. Батьки децидують про вибір школи чи садочка для своєї дитини, вони цікавляться поступами дітей у навчанні, допомагають їм вдома у підготовці лекцій, особливо з українознавства; вони посилають дітей до українських молодечих організацій. Якщо батьки спілкують зі собою, то спілкують і діти з різних родин, разом бавляться, разом звикають до себе. Тоді легше затримати розговірною мовою рідну українську мову не тільки вдома, але й між дітьми зі сусідства. У спільних поселеннях діє певна групова солідарність, навіть моральний тиск. Є випадки, що й мішані подружжя, потрапивши в українські поселення, пристосовуються до нього: „Ця ще не знає добре української мови, бо вона неукраїнка, але вже вчиться, бо мешкає в нашій секції"... каже моя знайома.

Середовище Української Церкви

Це найширшого засягу спільність наших людей: старих, середніх, молодих і наймолодших, без огляду на відмінність політичних поглядів, на соціяльне становище. Тут навіть до деякої міри зникають обрядові різниці. Так бачимо священиків при вівтарі; так бачимо вівтарних хлопців, лекторів; так бачимо вірних у храмі Божому. І хоч ціллю Церкви є духовне наснаження своїх членів, то Українська Церква — власне тому, що вона українська, сповняє також дуже важливу ролю допоміжного чинника у виховуванні своїх вірних в українській духовості.

У польській радіопрограмі в Дітройті влітку цього року диктор, розказуючи про посвячення новозбудованого польського костьола в Лондоні, яке довершив кардинал Рубін, зацитував важливий уривок його проповіді, який тут подаю, парафразуючи ці слова високого католицького достойника і достосовуючи їх до нас. За ним можемо й ми сказати, що наша Українська Церква повинна стати розсадником українства, української мови, української культури.

Середовище української школи

Звичайно ми розуміємо середовище української школи від тієї хвилини, коли дитина може вийти з дому і піти до садочка. Всі українські школи є приватними школами і як такі вони мають можливість підбору учнів, а підбір учнів виливає і на підбір середовища. Українські школи не тільки вчать, але й виховують на засадах християнської моралі і української культури, включаючи як основу пізнання культури українську мову.

Школи є довготриваючими установами, з якими дитина, підліток і молода людина є зв'язана довгі роки, і то власне в час найбільш бурхливого періоду її життя. Адже це вік повний непокори і бунту; вік, повний зльотів до вершин і спаду вниз; вік, повний бунту проти старших. Якже ж власне в тому часі молода людина потребує відповідного, близького собі товариства, свого ровесника, перед ким можна б було виговоритись, звіритись, критикувати, снувати нові задуми, плянувати акції. І тому вибране шкільне українське середовище таке важливе для нашої молоді. А може ця добірливість нашого середовища і є причиною, що майже не чуємо в українських школах про всі ті неполадки, які діються в американському шкільництві.

Не можемо на цьому місці бодай кількома словами

(Закінчення на стор. 3)

Лев Яцкевич

ВОЛТ ВІТМЕН — БАРД МОЛОДОЇ АМЕРИКИ

Волт Вітмен (1819-1897), видатний ліричний поет Америки, жив на переломі романтичної та реалістичної доби. Єдину книгу його віршів „Пагінці трави (1855) зустріла буря згіршення і засудження з боку читацької публіки, та хвиля похвал і признання з боку багатьох літераторів і критиків, на чолі з видатним американським есеїстом Ралфом Валдо Емерсоном. Цю збірку віршів Вітмен доповнював і переробляв все його життя. Вона діждалася 24-ох видань і низки перекладів на майже всі значніші мови світу, в тому частково й української (І. Кулик, В. Мисик та інші).

Про Волта Вітмена появилося досі понад два десятки біографій, в яких кожний автор-біограф намагався виявити нові деталі його особовости та старався відкрити свого власного Волта Вітмена. Джан Бирровс (Burroughs) приятель, шанувальник та біограф Вітмена, був тієї думки, що книжка „Пагінці трави" — це поетична автобіографія самого Вітмена. Цю ілюзію хотів створити сам Вітмен, пишучи у своєму вірші „До побачення":

Товаришу, це не книжка,
Бо хто її торкне, доторкує людину.

Натяк про „Книжку-людину" находимо також у вірші „Пісня про себе":

Мене ніхто не освоїв ще досі,
Мене ще й досі ніхто не переклав,
Мій дикий крик дзвенить понад дахами світу.

А все ж таки обидвох Вітменів слід відсепарувати. Волт Вітмен, зображений автором у „Пагінцях трави", робить враження людини поза межами дійсности. Справжній і звичайний смертний Волт Вітмен народився в дев'ятичленній фермерській родині англійсько-голляндського походження, на острові Лонг Айленд, біля Ню Йорку. Його єдиною освітою була публічна школа в Брукліні, до якої Вітмен ходив до 13-го року життя. Його дальша наука проходила в школі життя, як копіювальника, редактора, шпитального доглядача та федерального працівника.

Але Вітмен ніде не загрів довго місця, віддавши назавжди своє серце літературній музі. Широкий вахляр його звань і зайнять дав йому змогу пізнати докорінно міське життя людей усіх соціяльних прошарків, а зокрема звичайних трудівників, з якими йому доводилося спільно працювати. І саме життя, мрії й турботи тих людей, поряд із їхнім довкіллям та природою він оспівував у своїх чудових ліричних віршах, домінантною темою яких була гідність людини (вірш „Тобі"), ідеал гуманности та краса людського тіла („Про тіло електричне я співаю"), краса природи та чар праці („Пісня про себе", „Чую, як Америка співає").

Вітмен був завзятим чемпіоном свободи, великим шанувальником колишнього президента Лінкольна, який довів до знесення невільництва у ЗСА. Він присвятив Лінкольнові два вірші — „Коли бузки цвіли востаннє на городі" та „О, капітане, мій капітане". Будучи великим ворогом рабства та звеличником демократичного братерства, не вагався він у своїх віршах шмагати нещадним поетичним словом усіх тих, що їх вчинки та дії йшли у розріз з великою ідеєю волі, а саме — рабовласників-плянтаторів та гнобителів, що діяли кривду індіянам.

Вітменове пристрасне захоплення ідеєю свободи виростило в його душі бунтарську реакцію проти всяких обмежень, а в тому — проти усталених законів поетичного вислову, яка у висліді дала вияв сміливому стилістичному новаторству в його віршах. До новаторства слід зачислити передусім вільний вірш, без рими, метра, який, поряд із надто вільним трактуванням статевої тематики у деяких його віршах, були причиною звинувачення поета в неморальності, що перешкодило визнати початково його небуденний поетичний талант.

На очах Вітмена проходила не тільки громадянська війна між південними та північними стейтами, але й перетворення молодої країни з аґрарної у промислову.

З технічним прогресом Америки, яку поет чудово описав у віршах: „Пісня про виставку" та „Локомотив узимку", Вітмен передбачав її краще майбутнє та мирне розв'язання усіх її матеріяльних та соціяльних суперечностей.

Поезія Вітмена мала великий вплив на розвиток американської літератури, а навіть світових літератур. У 1873 році Вітмен у наслідок паралічу важко захворів і відтоді залишився все життя невільником ліжка в містечку Кемдені, Н. Дж., де він жив у маленькій хатині, в якій сьогодні міститься музей його імени. Хоч ще за його життя Вітмен був регабілітований американським суспільством відносно „неморальности" його віршів, проте офіційне визнання його великого поетичного таланту він одержав щойно по своїй смерті під час світової виставки в Ню Йорку в 1939 році.

На виставці відбулися дві вагомі події: відкриття першої у світі телевізійної станції RCA її президентом Дейвидом Сарновом та відслонення першого у світі пам'ятника Волтові Вітменові роботи скульптора Дж. Дейвидсона.

В одному із його віршів Вітмен написав: „Не замикайте дверей переді мною, горді бібліотеки".

Це була алюзія поета до початкового періоду його творчости, в якому його „Пагінці трави" були вилучені з усіх бібліотек. Сьогодні немає, здається жадної бібліотеки, яка могла і хотіла вилучити його книжку віршів зі своїх полиць, навпаки, книжка віршів Вітмена тепер скрашає кожну бібліотеку світу, бо поет випередив людство набагато років у своїй інтуїтивній візії.

Волт Вітмен

I hear America singing

(Зі збірки „Пагінці трави")

Я чую, як дзвінко співає Америка нових пісень,
Сповнених щастя і сили — в блакиттю заквітчаний день.

(Закінчення на ст. 4)

Збережімо...

(Закінчення зі ст. 2)

не згадати й того, що в українській школі українська дитина знайде не тільки вишкіл прагматично технічний, але й ширший вишкіл предметний з української культури, який збагатить її і підбудує духово. Але ця справа потребує окремого обговорення.

Середовище позашкільне

Це середовище організацій молоді, спортових клюбів тощо також не менше важливе. Перебування у школі дитини, підлітків чи юнацтва триває дещо більше як півдня. Решта дня — це вільний від зайнять час, який американська молодь проводить трохи у спорті, а більше біля телевізора, де багато невідповідних програм, але більше нудьгує чи бешкетує.

Українці вже від початку свого нового поселення створили різні молодечі організації: Пласт, СУМ, ОДУМ, МУН, у яких наша молодь може „виживатися" під відповідною опікою і корисно проводити зі своїми товаришами свій вільний час. Всі організації включно з українськими спортовими клюбами, вміло ведені на сучасному позитивному сприйманні життя, можуть зацікавити наш доріст і відтягнути його від нудьгування — від шукання себевияву у невідповідному не-українському товаристві. Крім цього, всі наші позашкільні середовища скріплюють духа приналежности нашої молоді, духа єдности, духа спаяности найперше поміж собою, а в дальшому — і з цілою українською громадою.

Середовище української громади

Через український родинний дім (звичайно, неізольований), українську школу, українські молодечі організації включається наша молодь у життя всієї української спільноти, як її підбудова, як запорука її життєздатности у майбутньому. Особливо так бачимо ми нашу молодь у її публічних виступах на місцевому чи позамісцевому рівні. І сама молодь любить бачити себе у великому гурті. Тоді вона почуває свою силу, свою важливість і відчуває своє запліччя у численій нашій громаді. Перед очима встають завжди добре підготовані публічні виступи дітвори і молоді католицьких шкіл: народної і середньої в Дітройті (хори, сценічні картини, декламації), чи Ювілейна Міжкрайова зустріч Пласту в Іст Четтемі в 1982 році.

І ось в останньому часі (жовтень ц. р.) велика українська Меморіяльна манифестація у Вашінгтоні для вшанування жертв Українського голокосту у 1932-1933 роках. Яка шкода, що деяка частина нашої молоді не взяла організованої участи у цій маніфестації, не відчула себе у спільному середовищі з рештою нашої молоді на поселеннях, не відчула себе у спільності з цілою українською громадою, тією громадою, що є із цього і того боку Збруча!

ПОДЯКА

Усім Приятелям і Знайомим, які привітали мене з 70-ти літтям народження і висловили добрі побажання —

дуже і дуже дякую!

Зокрема, сердечно дякую колегам Українського Лікарського Товариства Північної Америки та його Головній Управі минулої каденції на чолі з головою д-ром Петром Мацюком за нагороду мене Почесною Грамотою УЛТПА.

Одночасно дуже дякую д-рові Павлові Пундієві — архіварові Т-ва за редакцію ювілейного збірника в мою пошану, як також редакціям газет „Свобода", „Українські Вісті", „Новий Шлях", „Український Голос", „Вільне Слово", „Вільна Думка", „Українське Життя", „Нова Зоря", „Америка" та "Ukrainian Weekly" за поміщення дружніх ювілейних згадок про мене та мою скромну працю.

Нарешті, глибоко вдячний моїм Колегам за фахом та Колегам по перу — д-рові Павлові Пундієві, редакторам і письменникам — Степанові Радіонові, Юркові Степовому, Анатолеві Юринякові, „королеві українських загадок" Богданові Федчукові, Оп. Куленкові, Мих. Качалубі та д-р Христі та інж. Андрієві Нечвідам за написання дружніх згадок в пресі з нагоди мого ювілею. Всім Вам щира, дружня й сердечна подяка!

Юліян Мовчан

Голова СКР ІСНО серед українських поселенців у Бразилії

На запрошення Хлібороб сько-Освітнього Союзу (колишнього Українського Союзу) до Бразилії прибув після відвідин на початку місяця жовтня ц. р. українськ кої громади у Венесуелі голова Світової Координаційної Ради ІСНО Павло Дорожинський.

Делеґація, що складалася з представників всіх діючих центральних організацій в Курітибі, яку очолював голова Хліборобсько-Освітнього Союзу Ілярій Безручко, а в склад якої входили проф. Степан Плехтин, інж. Олександер Чечко, Тетяна Бащин, Петро Єдин, Антоніна Сисин, Марта Безручко, Ангелина Чечко, Мирослав Мазепа та Іван Микулич, вітала на летовищі П. Дорожинського та його дружину Віру.

Під час побуту в Бразилії голова СКР ІСНО відбув кільканадцять зустрічів і нарад і відвідав ряд місцевостей, зокрема численні поселення (колонії) наших хліборобів у штаті Парана, де поселилося найбільше число нашої давньої еміґрації.

На протязі місяців червня, липня і серпня ц. р. в наслідок безперервних зливних дощів та виливу рік, в тому числі головної ріки Іґвасу, велика кількість наших селян зазнала поважних матеріяльних втрат.

Катастрофа, яка навістила українські поселення, принесла жахливі спустошення у багатьох місцевостях, в яких живуть переважно тільки українські селяни. Численні хати та майже всі поля ще до цього часу залиті водою; й деяка частина нашого поселення опинилася без найконечнішого прожитку. В наслідок економічної кризи, яку зараз переживає Бразилія, теперішній уряд безсильний дати потерпілим якунебудь допомогу.

В товаристві голови Головної Управи ХОС Ілярія Безручка та його дружини П. Дорожинський разом зі своєю дружиною мали безпосередню можливість об'їхати деякі поселення та оглянути місцевості найновішої дощової катастрофи.

Голова СКР ІСНО відбув ряд зустрічів і виступав зі словом у більших та менших місцевостях як Круз Машадо, Лінія Вікторія, Шаркіяда, Ріо дас Інтас, Уніон де Вікторія, Лінія юр Лімоейро та інших менших місцевостях, які зазнали матеріяльні втрати під час останньої великої повені.

Збори з громадою в місцевості Уніон де Вікторія, де виступали з промовами голова СКР ІСНО П. Дорожинський та голова ХОС Ілярій Безручко, зібрали понад 400 осіб. Провадив зборами голова місцевої філії ХОС Микола Гончар.

У місцевостях Круз Машадо та Ріо дас Антас делеґація відвідала українські сирітські установи, які знаходяться під зарядом сестер Йосафаток та сестер Служебниць.

В Курітибі, в місці осідку Головної Управи ХОС, голова СКР ІСНО відбув цілий ряд окремих нарад, зустрічів і конференцій з усіма складовими організаціями, що входять в систему ІСНО.

Створений ще в 1922 році Хліборобсько-Освітній Союз (ХОС) в Бразилії згуртовує у своїх рядах переважно українських селян, які, почавши ще з кінця минулого століття, поселилися в переважаючій більшості у штаті Парана. За неофіційними статистичними підрахунками, всіх українців у Бразилії живе в данний час близько 300,000 осіб.

Хліборобсько-Освітній Союз нараховує сьогодні 18,000 членів та охоплює 27 філій. Головою Г. У. є Ілярій Безручко, а секретарем інж. Олександер Чечко. В рамках ХОС-у проводять свою діяльність як окремі секції: Українсько-Бразилійський Клюб, на чолі якого стоїть проф. Степан Плахтин. Від імени УБКлюбу проводиться радіопередача, якою завідує Ольга Горачук. Українську Жіночу Організацію очолює Тетяна Бащин, а секретаркою є Євгенія Мазепа. Діяльна також Молодеча Організація „КЛЕМ"—голова М. Приймак, та Українська Фолкльорна Група, голова М. Мазепа.

Друкованим органом ХО-Союзу є „Хлібороб", що виходить в Курітибі щодругий тиждень українською мовою з додатком також португальською мовою.

У суботу, 8 жовтня ц.р., голова СКР ІСНО виголосив у Курітибі перед членством ХОС та всіх Братських Організацій доповідь на тему „Діяльність української громади в діяспорі в сучасну пору". Вечером проводили голова Українсько--Бразильського Клюбу Степан Плахтин і голова Хліборобсько-Освітнього Союзу І. Безручко.

В неділю, 9 жовтня, П. Дорожинський з дружиною та в супроводі всіх голів Братніх Організацій взяли участь у відзначенні 50-их роковин жертв Великого голоду в Україні. Доповідь виголосив представник молоді „КЛЕМ" Корнелій Шмулик. В українській католицькій церкві Непорочного Зачаття була відслужена Служба Божа в намірені жертв голоду, яку відправив о. Микола Іванів у співслужінні кількох інших священиків. Проповідь про голод в Україні в 1932-33 роках виголосив о. Гілярій Бардал.

Того ж самого дня ввечері відбулася зустріч з молоддю з організації „КЛЕМ", як також із фолкльорною групою, в якій взяло участь понад 150 молодих учасників.

На зустрічі виступали Віра Дорожинська, Ілярій Безручко, Павло Дорожинський та Петро Єдин.

В дискусії, найосновнішою темою якої було обговорення збереження української мови, плекання української культури та взагалі прив'язаність до українського „кореня", забирали слово члени обох молодечих груп. Більшість тутешньої української молоді—це вже третє або четверте покоління.

У товаристві секретаря Головної Управи ХОС інж. Олександра Чечка голова СКР ІСНО зі своєю дружиною відвідав Духовну Семінарію, якою завідують Отці Василіяни.

Рівночасно він відвідав парафію української католицької та української православної церков у Курітибі. Разом із головою Української Жіночої Організації Тетяною Бащин та Мартинець, сестрою хворого Єпископа Мартинця, відвідав він школу й манастир Сестер Служебниць.

10-го жовтня ц.р. відбулися в головному будинку ХОС в Курітибі наради з головною Управою УЖОрганізації, на яких, між іншим, були обговорювані можливості приспішеної допомоги потерпілому в наслідок повені українському населенню в Бразилії.

Під час свого перебування в Бразилії голова СКР ІСНО відвідав також Ріо де Жанейро, Сан Паульо і Порте Алеґре. В Сан Паульо П. Дорожинський відвідав в товаристві Володимира Хомина УКЦеркву та УПЦеркву, школу, якою керують Сестри Служебниці, а також місцеве Товариство „Соборність".

Побут в Бразилії голови Світової Координаційної Ради ІСНО Павла Дорожинського та його дружини були завершені спільною вечерею, що відбулася у великій залі в будинку Централі ХОС в Курітибі в присутності голів і членів управ усіх центральних організацій.

14-го жовтня ц. р. у супроводі численної делеґації Павло і Віра Дорожинські відлетіли з Курітиби до Буенос Айресу, де взяли участь у святкуваннях 50-ліття Товариства „Відродження" Арґентини.

СПРОБА ГРУПИ МОЛОДИХ грузинів захопити літак і спрямувати його до Туреччини закінчилася перестрілкою, в якій загинули щонайменше сім осіб. Про подробиці інциденту повідомили західних репортерів на летовищі в столиці Грузії Тбілісі. Це найдраматичніший випадок захоплення літаків у всій совєтській історії. Деякі повідомлення говорять, що число смертних жертв було 10. Згідно з даними контрольної вежі на летовищі в Тбілісі, повітряні пірати, шість мужчин і три жінки, намагалися захопити у п'ятницю вечором літак, який летів з Тбілісі до Ленінграду з невеликою зупинкою в Батумі поблизу турецького кордону.

Нарис програми...

(Продовження зі стор. 1)

грудня промовлятиме новий лідер прогресивно-консервативної партії Канади і лідер опозиції у федеральному парляменті Браєн Малроні, і перший український посол до британського парляменту Степан Терлецький.

СОБОРНА ПОМИНАЛЬНА МАНІФЕСТАЦІЯ

Конгресова маніфестаціял у пам'ять понад 7,000, 000 українців знищених московським голодомором в 1932-33 роках відбудеться в неділю, 4-го грудня, в найбільшій торонтонській арені Мейпл Ліф Ґарденс. Маніфестація почнеться в год. 11:30 ранку вмаршом українських молодечих організацій в центр арени, де буде відслужена екуменічна Панахида з участю ієрархів українських церков та зібраного хору українських православних церков Торонто. Після панахиди молодечі організації, кадети та ветерани — представники комбатантських організацій під звуки оркестри „Батурин" СУМ, Торонто, відбудуть святочний апель, який буде завершений виступом збірного хору Торонто під диригентурою З. Лавришина. Вищезгадані Браєн Малроні і Степан Терлецький та новообраний президент СКВУ виголосять доповіді, після того буде проголошений маніфест ІУ Конґресу СКВУ. Надзвичайною мистецькою подією заповідається виступ зібраних молодих ансамблів бандуристів з цілої північної Америки під проводом Григорія Китастого та величаве закінчення поминальної маніфестації всіх мистецьких сил та публіки відспіванням „Боже Великий". Квитки на маніфестацію, в ціні від дол. 6 до 10, половина ціни для молоді, можна набути в українських книгарнях, кредитівках та організаціях, або при дверях арени в день маніфестації від год. 9:00 ранку.

ЗАГАЛЬНІ ІНФОРМАЦІЇ

Делеґати та гості ІУ Конґресу СКВУ можуть реєструватися на Конґрес починаючи від год. 9:00 ранку в середу 29-го листопада в готелі Гарбор Кесл у „Harbour Foyer". Як вже повідомлено членів та організації СКВУ конґресова оплата делеґатів виносить 75 дол. (канадських) або 65 (американських).

Для гостей та спостерігачів які бажають брати участь на сесіях та імпрезах Конґресу встановлено такі вступні ціни: вступна реєстрація — 10 дол., полуденки — 20 дол., конґресовий бенкет — 30 дол., реєстрація та вступ на всі конґресові імпрези — 95 дол.

За ціну вступної реєстрації можна брати участь у всіх сесіях і доповідях. Полуденки, бенкет і маніфестація вимагають вище поданої оплати.

Організаційний Комітет ІУ Конґресу матиме інформаційну канцелярію в готелі, де можна буде полагоджувати справи поза реєстраційними годинами. За інформаціями перед 29-им листопада проситься звертатися до бюра СКВУ на телефон (416) 762-1108.

Подібні заяви поміщено вже раніше на сторінках „Свободи" від Союзу Українських Ветеранів в ЗСА за підписами полк. М. Отрешко-Арського і майора Миколи Личка та Головної Управи ОбВУА за підписами Ю. Вишневицького і О. Труша.

Ню Йорк 4-го листопада 1983 р.

До Президії Світового Конґресу
Вільних Українців СКВУ Торонто, Канада

Вельмишановна Президіє!

Після подій на XIII Конґресі Українців Америки та після невдалих спроб порозуміння між Комітетом за Правопорядок в УККА та Проводом УККА, вважаємо, що УККА не є репрезентантом і централею українського суспільства в ЗСА.

Визнаємо у біжучій ситуації керівним центром діяльности українців в ЗСА Українську Американську Координаційну Раду.

Командир Союзу Ветеранів
Українського Резистансу (СВУР) **Дмитро Фурманець**
сотник **Іларіон Поліщук** секретар

До Президії
ІУ Конґресу СКВУ
Тотонто, Канада

Ірвінгтон, 12-го листопада 1983 р.

Хвальна Президіє!

В листопаді 1980 року комбатантські організації у ЗСА спільно підписали своє становище до відома членів своїх організацій і української американської громади, подаючи причини виступлення із нарад XIII Конґресу Українців Америки, і це повідомлення було поміщене у „Свободі" з повищою датою. Комбатантські організації на протязі трьох років були обсерваторами і співучасниками переговорів наладнання загальнознаних причин теперішньої кризи в українському організованому житті у ЗСА в рамках УККА, включно з ворожим наставленням до комбатантських організацій та виключенням їх із Номінаційної комісії Конґресу.

На жаль, нічого позитивного за цей час не сталося і ситуація однакова, помимо заходів громадських і церковних чинників.

В такій ситуації Крайова Управа Братства І УД УН А рішила, що місце нашого Братства, як завжди, із цією частиною громади, яка б вона своєю величиною не була, яка має можливість всебічно працювати для великої цілі — в інтересах нашого народу, а не лише стисло із політичними напрямними будь-якого одного політичного середовища. Тому що така ситуація тепер існує, Крайова Управа просить СКВУ прийняти до відома, що наше Братство на ІУ Конґресі в грудні 1983 року в Торонто репрезентує Українська Американська Координаційна Рада.

З вояцьким привітом:
За КУ Братства ІУДУНА в ЗСА:
Осип Голинський,
голова

Ярослав Закаляк,
секретар

АДМІНІСТРАЦІЯ ПРЕЗИДЕНТА Рональда Реґена опублікувала злібералізовану інструкцію про продаж технології для Китайської Народної Республіки, але серед тієї технології немає наймодерніших компюторів, які можна вживати для військових цілей. Департамент торгівлі приготовляється до збільшення товарообмінів між ЗСА і КНР, яке розпічнеться вже в січні 1984 року. Нове зарядження ставить Китай на рівні всіх інших заприязнених із ЗСА держав з Північно-Атлантійського Союзу (НАТО), Японії, Австралії і Нової Зеляндії.

РЕЧНИК ПЕНТАҐОНУ заявив, що приблизно половину американських вояків (3,000) були перекинені літаками на свої бази у ЗСА ще перед Днем Подяки, а 3,100 морських піхотинців залишаться там до 23-го грудня ц.р. на Гренаді. Після того на острові залишаться тільки санітарні частини, група інженерів і техніків, які допомагатимуть місцевому урядові наладнати ситуацію.

Ділимося сумною вісткою
з Родиною, Приятелями й Знайомими,
що в середу, 23-го листопада 1983 року,
по довгій і важкій хворобі, відійшов у Вічність
наш Дорогий
МУЖ, ШВАҐЕР І ВУЙКО

бл. п. інж.

Володимир Хамула

уроджений у Бортковi, Зах. Україна, проживши 74 роки.

ПАРАСТАС І ПАНАХИДА в п'ятницю, 25-го листопада 1983 р., о год. 7-ій вечора в похоронному заведенні H. B. Humiston Funeral Home, Kerhonkson, N.Y.

ПОХОРОН в суботу, 26-го листопада 1983 р. по **СЛУЖБІ БОЖІЙ** у церкві Пресв. Трійці, Кергонксон, Н. Й., о год 9:30 ранку на український православний цвинтар св. Андрія у Савт Бавнд Бруку, Н. Дж.

Горем прибиті:
дружина — **ГАЛЯ**
сестра Галі — **ЛІДІЯ** з чоловіком **РОМАНОМ ОСІНЧУКОМ** і дочкою **ЮЛІЯНОЮ**
і ближча та дальша Родина

ПОДЯКА

З Волі Всевишнього відійшов у Вічність
6-го жовтня 1983 року
наш Найдорожчий **МУЖ, БАТЬКО І ДІДУСЬ**

бл. п.

ОСИП МАРУСЯК

Цією дорогою складаємо щиру подяку Приятелям і Знайомим за листовні, телефонічні і усні вислови співчуття і розради та за молитви по Покійному, Дирекції і Працівникам Української Щадниці за зложені квіти, а похоронному заведенні Насевичів за справне полагодження похоронних формальностей.

Дякуємо українським лікарям д-рові Миколі Войтовичеві і д-рові Василеві Салякові за лікарську опіку в останні дні життя Покійного.

Щире спасибіг о. шамб. д-рові Іванові Біляничеві, парохові церкви Царя Христа в Філядельфії за уділення Найсвятіших Тайн і переведення похоронних обрядів та Петрові Длябозі за асисту священикові.

Дякуємо Адріянові і Маркові Клосам та Остапові Левицькому за поміч в несенні домовини Покійного до церкви і на цвинтар.

Заупокійні Святі Літургії офірували: Олекса і Марія Сокіл, д-р Володимир Бандера, Стефанія Голіната.

В пам'ять Покійного зложили:

на УОКЦ в Філядельфії — працівники фірми Сомерсет — $40.00

Патріярший Фонд —	
Стефан і Марія Янківські	$500.00
родина	100.00
Евгенія Лучин	50.00
ФКУ — Гарвард — родина	$1,000.00
НТШ — родина	500.00
Мальовання церкви Царя Христа — родина	100.00

Нехай Всевишній винагородить Вас своїми ласками.

Дружина — **МАРІЯ МАРУСЯК**
Дочка — **ДАРІЯ І ІВАН СКІРА**
з внуками **БОРИСОМ І ЯРЕМОЮ**

ПОДЯКА

Дня 22 квітня 1983, на 58 році життя, з волі Всевишнього, після короткої але важкої недуги, відійшов від нас у Вічність наш Найдорожчий Муж, Батько і Брат.

бл. п.

інж. БОГДАН В. БЕМКО

співець і диригент співочих ансамблів і хорів

Раптово й боляче передчасно перервалася Його віддана громадська й культурна праця, замовк Його недоспіваний спів. У цьому великому й несподіваному родинному нещасті ми зазнали неоцінену моральну підмогу й розраду від Його й наших Друзів і Знайомих, від ближчої і дальшої Рідні, від людей доброї волі й співчутливого серця. Усім за це й за останні послуги Покійному цією дорогою складаємо нашу щиру подяку.

У першу чергу за похоронні відправи дякуємо Всч. Отцям Монс. Й. Федорикові з Елизабету й о. Кучмякові, парохові церкви св. Івана Хрестителя в Нюарку. У вдячній пам'яті зберігатимемо мелодійний похоронний спів Його колишніх співхористів з нюаркської „Трембіти" і елизабетського „Бояна" та й Його Друзів з „Каравани".

На вістку про смерть Богдана, як на голос похоронного дзвону, поспішила наша Рідня, в тому й особи глибокого віку, з Вашінґтону, Філядельфії, Дітройту, Баффала, щоб віддати останню послугу Своякові життерадісної вдачі й глибоких родинних почуттів, щоб разом поділити смуток і жаль з приводу болючої втрати. Усім Вам наша сердечна подяка.

Щире спасибі д-рові Борисові й Олі Бемкам та подружжю Романові й Наді Канюкам за влаштування Поминок, і всім, хто додав свою частку до цього, дякуємо. Наша щира подяка панам мґр. Миронові Пінковському, Любкові Калиничеві, д-рові Вол. Королеві, Йосипові Лисогорові, кол. гол. предсідникові УНС, що після панахиди, чи на поминках, пом'янули Покійного „не злим тихим словом".

Особливу подяку складаємо пані Орисі Петріна Джансон і панові Іванові Когутові, представникам української громади в Ст. Пітербурзі, Флорида, де Покійний проживав останніх 10 літ. „Смерть цього невтомного культурного працівника, шанованого в нас і любленого усіма, це для всієї нашої громади тяжка й велика втрата" — казав пан Когут. На вістку про важке захворіння, громада склала поважну суму на Його лікування, і ці гроші, за спільним порозумінням, родина передала на „Фонд ім. Богдана Бемка".

Наше велике спасибі усім щедрим жертводавцям з Флориди і всім присутнім на Поминках, що склали датки на цей Фонд, призначений всеціло на вишкіл дяків-диригентів для українських парохій у ЗСА.

Ми вдячні Усім за участь в похоронах, за квіти, за вияви співчуття, за листи, за численні телефони, за співчутливі слова при зустрічах у дні нашого невимовного смутку.

Нехай Господь винагородить Вас за все!

Дружина **ІВАННА**
Діти **АНДРІЙ** з **ДРУЖИНОЮ**
ХРИСТЯ
ЛЯРИСА
ПЕТРО
Брат **ЛЕВ** з **ДРУЖИНОЮ**
Ближча і дальша Родина

Дописи з життя громад, установ, організацій, інституцій чи осіб, включно з посмертними згадками-некрологами, мають бути не довші за три сторінки машинопису, писані через два інтервали на друкарській машинці і лише на одному боці листка паперу. Якщо допис писаний рукою, слід також дотримуватися великих відступів поміж рядками і писати розбірливо (дехто розуміє цю вимогу як писання великими літерами, насправді літери мають бути малі, але великі проміжки поміж рядками, щоб було де поправити речення, якщо зайде потреба). Дописи слід надсилати до редакції до десяти днів після описаної події. Редакція застерігає за собою право скорочувати дописи і правити мову. Просимо дописувачів подавати повні імена і прізвища у своїх матеріялах, не скорочуючи їх. У випадку англійських назв чи прізвищ слід подати їх і по-англійському і по-українському. — Редакція.

З діяльности Марійного Центру у Дейтоні

Коли бліднули стерні у срібному тумані сонця й блискуче павутиння обмотувало світ, коли забагряніла кровавим намистом калина, а березі й явори навипередки змінювали костюмовий стрій, коли стодоли й обороги стояли повні багатих плодів жнив, — тоді стежками тихими, полями навмання, поспішав народ на відпусти і празники Святої Покрови, празник вдячности-подяки Марії за її опіку, за успішний рік.

Так і ми тут, у Марійному Центрі у Дейтоні, коли спалахують вогнем яскравим кущі, а клени тихо стелять пушисті кожушки, коли світ всміхається востаннє ласкаво крізь гаму кольорів пливкого золота, у серцях своїх ми складаємо подяку Пречистій за Її опіку й благословення. Тоді думками й серцем линемо назустріч усім великодушним й щедрим співосновникам-помічникам проєкту збудувати заповідник української Маріології, без яких ми не могли б поступити стільки кроків вперед, як це сталося в цьому році. Завдяки ентузіястам візії зберегти й досліджувати цю вітку української культури, можемо пишатися гарними здобутками. Хоч ми ще в початковій стадії, але поступ великий. Порівнюючи стан з 1979-80 років, тільки сама кореспонденція за півроку (1983) у порівнянні з цілим 1980 роком збільшилася на 250 відсотків.

З єдиного прихильника у 1979 році—Степана Кікти з Клівленду, що своїми експонатами книжок, бюлетенів, ілюстрацій, довідників, значків та порадами й проєктами, а головно публікацією у пресі, зацікавив громадянство—пішли інші. Спочатку маленьким струмочком гірського потока, а потім-стрімкою річкою. Вони усі не тільки жертводавці експонатів, грошей й часу, але й щирого серця приятелі, які своїми ласкавими словами порад, заохоти, приязні, стали джерелом сили й енергії. До них належить Степан Ґела з Торонто, Ростислава Гузар з Дітройту, Марія Лятишевська з Оттави, Мирон Маланюк з Чикаго... Список довгий й несила усіх згадати у малій статтейці. Плянуємо друкувати спеціяльні бюлетені з ближчими даними й вістями.

При цій нагоді згадуємо із вдячністю ентузіястичний жест д-ра Миколи Ценка, який потягнув за собою невтомну чергу таких же ентузіястичних жертводавців-паломників для Марії та її заповідника у Міжнародному Марійному Дослідному Центрі. Така ж вдячність українській пресі, яка підтримує наш проєкт й зворушила та заохотила українські щирі й завжди готові до пожертв серця. Коло нас усіх, тобто прихильників, меценатів, паломників-жертводавців, працівників зростає, проєкти і мрії поволі здійснюються.

Ось сколихнули нас хвилі зворушення й захоплення: одержали саме чудову ікону Рема Багаудтіна із циклу „Життя Діви Марії", прислану Татяною Рабій з Ню Йорку. Картина ця оправлена й мерехтлива своєю красою, що захопила усіх, а з бюра адміністрації університету прислали фотографа для реєстрації її. Такою ж увагою полонила усіх чудова керамічна ікона Люби Шклякевич з Вінніпеґ—ціла в золоті, на селединовому тлі і яку плянують, зфотографувавши, зужити на святочну картку президента університету (тираж був би 1,000).

Чудову ікону традиційного стилю одержали від Ґалини Титли з Ню Йорку, й вона виставлена в читальній залі. Ніна Мудрик-Мриц подарувала оригінали рисунків до її видань, а Ірина Клос з Лорейну, Огайо, подарувала оригінал Ніни Мриц „Благовіщення". Отець Кость Тимочко, Брізбен, Австралія, разом з архітектом церкви Покрова Б. М. там же, Романом Павлишином, прислали двічі (одна посилка була ушкоджена) чотири великі кольорові знімки (50 x 36 см) на паспарту розмалювань церкви Мирона Левицького, а о. Тимочко додатково двічі післав по 200 дол.; проф. Андрій Гнатишин з Відня—хорові виконання під його батутою; Григор Лужницький—підписані недавно видані „Листи Митрополита Шептицького"; Олекса Романчукевич, аспірант докторських ступенів економії в університеті в Торонто, запропонував написати дослідну працю на тему української теології, її впливу в українській культурі та формуванні української психіки.

А ось Петро Лагода з Толідо, здійснюючи свою обіцянку, закупив велику виставову шафу (габльоту), яка пишається тепер у вітальній залі нашого Інституту і служитиме виключно для виставок українських експонатів. Багато інших здобутків прибуло, та про це мова буде окремо.

У цьому ж часі наспіло багато грошових пожертв, як наприклад: Федеральна Кредитова Кооператива „Самопоміч", Ню Йорк—500; Марійська Дружина у Кергонксоні—360 дол., Марійська Дружина Св Хрестителя, Ню Йорк—250 дол., Параскевія Витвицька—200 дол., Петришин—200 дол., Марійська Дружина у Філядельфії—50 дол., о. Ярослав Тростянецький—100 дол., Марія Лямпіка—300 дол., Юлія Свіртнянська—100 дол., Марія Мриглод—100 дол., Олег Склепкович разом з його фірмою—75 дол., панство Демчуки—100 дол., панство Хамбурські 100 дол., Анна Кобилецька—100 дол., Петришин—200 дол., Григор Лех—200 дол.

Тому що маємо уже деякі фонди, ми закупили додаткові каталогові шафки та спеціяльну шафу для мистецьких репродукцій, касетний рекорд, апарат для прозірок, енциклопедію, словники тощо та видали вперше українську різдвяну картку Української Колекції. Хоч вона у транслітерованій формі, все ж вона українська й окрема від загальних привітальних карток Марійної Бібліотеки. У майбутньому проєктуємо оголосити серед студентів і вчених конкурси на праці Марійної тематики, запрошуючи жюрі до оцінки і критики. Тематика, наприклад, —Марія в українській культурі (релігія, література, мистецтво, звичаї тощо); Українська Марійна казка і леґенда; Жінка як символ Марії в українській літературі; Довідник Марійних Церков в Україні, Чехо-Словаччині, Румунії, Польщі та в діяспорі; Історичний довідник українських Марійних ікон; Марія в українській музиці, народній і клясичній тощо.

На жаль, листу пожертв із Канади від травня 1981 року до сьогодні, не зважаючи на всі наші зусилля, досі неповернено і ми не маємо змоги занотувати й подати до загального відома хто, що і коли пожертвував експонатами, працею та грішми для нашої Колекції та подявати нашим друзям з Канади.

Наш проєкт розвивається, багато цікавого проходить тут у нас на прославу Пречистої та благословення усім прочанам-жертводавцям, плянуються нові проєкти, вербування може й окремої сили для допомоги та зв'язку з центральними українськими організаціями.

Колекція Української Маріяни у Дейтоні

СПОРТОВІ ВІСТІ

Редаґує Омелян Твардовський

ЗАКЛИК УПРАВИ УСЦАК – СХІД

Зближаємося до Олімпійського року, Олімпійських Ігрищ, що відбудуться в 1984 році,—зимові в Сараєво, Югославія, і літні—в Лос Анджелесі, Каліфорнія

Ввесь спортовий світ підготовляється до цього великого спортового свята. На жаль, як у попередніх 27 відбутих Олімпіядах, теж і в 28-й не буде репрезентована Україна, хоча будуть виступати в різнорідних змаганнях українські спортовці. Велика більшість цих спортовців будуть приневолені репрезентувати варварську червону Росію, яка закривається під маскою СССР. Таким чином, усі здобутки талановитих українських спортовців будуть знову записані на конто Росії, бо так ідентифікують усіх неросійських змагунів в збірній СССР наївні та необізнані з дійсними фактами спортові діячі, журналісти і спортовці країн вільного світу.

У связку з цим жалюгідним фактом, Управа УСЦАК-Схід пригадує усім українським організованим спортовим клітинам в ЗСА та організованій громадськості пляново й організовано розкривати цей спортовий злочин імперіялістичної Росії усіми можливими засобами.

Разом із представниками народів Білоруси, Литви, Латвії, Естонії, Вірменії, Грузії, Азербайджану й інших з СССР, ми повинні використати усі доступні нам можливості, щоб показати народам світу нахабний російський імперіялізм також в спорті. Одним із доступних нам засобів буде II-га з черги Вільна Олімпіяда, яку підготовляють спортові діячі поневолених народів СССР.

У звязку з цією Вільною Олімпіядою, як і дальшою гідною репрезентацією українського імени в ЗСА, Управа УСЦАК-Схід на своїх чергових сходинах 10-го листопада ц.р. одноголосно закликає усі існуючі українські спортові осередки в ЗСА значно зміцнити й поширити спортову активність у 1984 році, присвячуючи її нашим подругами й друзям-спортовцям в поневоленій, але нескореній Україні. Закликаємо усіх тих українських спортовців і спортових діячів, що з різних причин опинилися поза нашим організованим спортом, включитися до існуючих українських осередків, чи до творення нових під нашою рідною назвою.

Це наш священний обов'язок перед спортовою Україною, що потребує нашої моральної допомоги. Це наше завдання завжди і всюди репрезентувати та прославляти українське ім'я, що його хоче змести з лиця землі наш відвічний ворог—імперіялістична Росія. Сильні українські спортові осередки в ЗСА і взагалі у вільному світі зможуть у більшій мірі спричинитися до осягнення нашої спільної із українськими спортовцями на батьківщині мети, щоб Україна могла, врешті, бути репрезентована на світовій Олімпіяді.

Управа УСЦАК-Схід

НЕМА ТО ЯК „ФЕР ПЛЕЙ"

(Спортовий фейлетон)

Чикаго так сильно захопилося виданням книжки Скоценя про історію українського футбольного спорту, що в цьому „вітровому місті" зродилася фантастична ідея, щоб, мовляв, запросити автора сюди на зустріч з громадянством, а радше спортовою громадою, та запізнати наше молоде покоління з цим футбольним „маєстром", якого багато з них ніколи не бачили, а багато про нього навіть не чули, а при цій нагоді зібрати пару центів на його книжку.

Чому, наприклад, бразилійці можуть мати свого Пеле, італійці—Пійолю, еспанці—Замору, арґентинці—Марадону, англійці—Метюса, а ми, українці, нікого.

Гей, ідея зовсім непогана, і, як один гість підкреслив, перша цього роду на еміграції і перша для Чикаго, бо, бачите, навіть Ню Йорк (наш інтелектуальний - центр) про щось таке не подумав.

Зібрали зразу на швидку руку спортову „сметанку", зробили кілька „мітінгів" на коліні, щоб, мовляв, кувати залізо, поки ще гаряче. Та, на жаль, занім ці воли почали орати спортову ниву, інші так звані патріоти почали її рити. „Та цей Скоцень, коли б не війна, то був би пішов грати до поляків і, правдоподібно, був би закінчив своє кар'єру в репрезентації Польщі. Який то вам українець?"

А другий каже: „Та він навіть як грав в „Україні", то за добрі гроші. Який то вам патріот?". Ну, а ще інший каже: „Я не тільки не дам нічо на його книжку, але й збойкотую цю зустріч з громадянством і не прийду".

„А я знову маю дуже поважні сумніви, чи Скочень взагалі таку книжку пише. Він тільки так „блюфує", щоб зібрати гроші,"—заявив інший.

„Ну, а як вже справді пише, то чорт його знає, що він там пише. Зрештою, мене і так у Чикаго не буде. Дуже невідповідний час на таку імпрезу",—хтось ще там докинув.

І десь Скоцень мусів довідатися про ці чикаґські клопоти та взяв і відмовився приїхати. І так зустрічі не було, не має і не буде.

З цього всього—один висновок, що Чикаго таки не може рівнятися з Ню Йорком. Ню Йорк завжди був метрополією, а ми надалі залишимося селом.

А якщо йдеться про нас, українців у діяспорі, то нема, де правди діти: не вміємо пошанувати своїх і через це не шанують нас чужі.

Дуро

ДОНЕЦЬКИЙ „ШАХТАР" В ЧВЕРТЬФІНАЛІ ЗА ЧАШУ ЕВРОПИ

„Шахтар" Донецьк—„Серветт" Женева 2 : 1

У відплатних змаганнях, що відбулися 1-го листопада ц. р. в Женеві, дружина українських вуглекопів здобула і цим разом перемогу, завдяки якій ввійшла до чвертьфіналу за чашу Европи. (Пригадаємо, що в першій зустрічі в Донецьку „Шахтар" переміг вислідом 1 : 0)

Обидва переможні ґолі для української дружини здобув Варнавський. Крім нього, в складі дружини в цих змаганнях виступали: Єлінскас, Сопко, Покидін, Пархоменко, Рудаків, Ященко, Соколовський, Раденко, Морозов, Юрченко, Грачов і Смолянинів. Чвертьфінальні гри відбудуться на весні 1984 року.

(от)

САНТИМЕНТАЛЬНА МАНДРІВКА В МИНУЛЕ

Ню Йорк. — Союз Українок Америки — 82-ий Відділ влаштовує тут в неділю, 4-го грудня ц.р., о год. 1:30 по полудні, в Літературно-Мистецькому Клюбі (Дім ОУВФронту) при 136 Друга авеню — літературно-вокальне пополудне п. н. „Сантиментальна мандрівка в минуле". Виконавці: Іванна Савицька (слово), Христина Карпевич (пісня), поведуть присутніх стежками: Лемківщини, Любачівщини, Львова, Києва і Канева. Після одногодинної програми, гутірка за чаєм і солодким. Організатори запрошують на вечір українське громадянство.

Різне

Волт Вітмен...

(Продовження зі стор. 3)

Співає їх майстер-механік (а в тому є сила і чар!);
Співає їх тесля при балці, і цеглі, як ставить цегляр;
Співає їх швець при роботі, весь день на стільці сидячи;
Співає бриляр-капелюшник, при довгім станку стоячи;
Співає рубач і плуґатор, як з дому й до дому іде;
Співає моряк про свій човен, як він під парою гуде;
І неня співає любляче, колишучи сонне дитя;
Співа молодиця при прáнні і шваля зайнята шиттям;
А кожний про себе співає:про те, що його чи її, —
І линуть з уст юних, щасливих дзвінкі, мелодійні пісні.

Переклав Л. Яцкевич